

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
HISTORIA
 szkoła ponadpodstawowa
 zakres podstawowy
 I,II,III i IV liceum

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia jako nauka	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> formułuje definicję historii wymienia rodzaje źródeł historycznych. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju przedstawia periodyzację dziejów. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów wyjaśnia rolę archeologii. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie historiografii wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w Internecie na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego.
I. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu					
2. Rewolucja neolityczna	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężycza wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> posługuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przykładowe budowle megalityczne i hipotezy z nimi związane.

	osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie.	<ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną i dostrzega, że jest to proces długotrwały. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania • charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük). 	
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) • rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, asyryjską, babilońską) w kolejności chronologicznej • charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej • charakteryzuje ustrój cywilizacji starożytnej Mezopotamii • formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego • formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego • wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy • porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii • poprawnie posługuje się terminami wymienionymi w celach. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowiec zna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku • wymienia bogów sumeryjskich i babilońskich • wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej.
4. Starożytny Egipt	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

	<ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu z podziałem na Egipt Górny i Egipt Dolny • wie, kim był faraon • wymienia przykładowych bogów egipskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo • charakteryzuje gospodarkę egipską. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów • przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej • charakteryzuje religię egipską • przedstawia cechy sztuki egipskiej • zna atrybuty przykładowych bogów egipskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie monarchii despotycznej • porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem.
5. Dzieje i religia starożytnego Izraela	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie wszystkimi terminami wymienionymi w celach. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze.
6. Starożytne Indie i Chiny	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny cywilizacji 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje cywilizację Indusu 	Uczeń:	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, co z kultury i religii

	<p>starożytnych Indii i Chin</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu. 	<p>społeczeństwa starożytnych Indii, posługując się terminem kasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje hinduizm z buddyzmem • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację polityczną w Chinach • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa • wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii. 	<p>starożytnych Indii i Chin przetrwało do dnia dzisiejszego.</p>
II. Świat starożytnych Greków					
7. Hellada i jej mieszkańcy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w <i>polis</i> ustroje • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia je w czasie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków • wymienia etapy zakładania kolonii. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • charakteryzuje ustroje <i>polis</i> greckich • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej • dzieli te skutki na skutki dla poszczególnych <i>polis</i>, dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy • charakteryzuje kulturę minojską i mykeńską.
8. Sparta – państwo żołnierzy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) • wymienia organy władzy w Sparcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne rozumie termin: spartańskie warunki. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje wychowanie spartańskie. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Likurga w historii Sparty uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty.
9. Ateny	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa charakteryzuje społeczeństwo ateńskie ocenia zalety demokracji. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia reformy Solona wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach ocenia wady i zalety demokracji. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie.
10. Wojny w świecie greckim	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich rozumie termin: falanga. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje opisuje przebieg wojen grecko-perskich rozumie termin: hoplita. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia charakter wojen w świecie greckim przedstawia skutki wojen grecko-perskich. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> przedstawia polityczną i militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V–IV w. p.n.e.
11. Podboje Aleksandra Wielkiego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Macedonię i tereny 	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> ocenia trwałość działań 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos

	<p>opanowane przez Aleksandra Wielkiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Filipa II wobec Greków wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach 	<p>podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie</p>	<p>jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
12. Religia i kultura Greków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji wymienia osiągnięcia starożytnych Greków przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie.
III. Imperium rzymskie					
13. Rzym – od królestwa do republiki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym wymienia najważniejsze 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje początki Rzymu wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje kulturę Etrusków przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian.

	<p>urzędy republiki rzymskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich. 	<p>Półwyspu Bałkańskiego</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju. 	
14. Ekspansja terytorialna Rzymu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje armię rzymską wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny przedstawia wojny puniczne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara.
15. Cesarstwo rzymskie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa wymienia najważniejsze cechy pryncypatu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu wyjaśnia pojęcie romanizacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji wyjaśnia termin: <i>pax romana</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I–III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego.
16. Religia i kultura Rzymian	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje religię i literaturę rzymską 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia znaczenie prawa rzymskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wpływy kultury rzymskiej we

	<p>bogów rzymskich i ich atrybuty</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu wymienia przykładowych autorów rzymskich. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych) przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy). 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy sztuki rzymskiej wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki. 	współczesnym świecie.
17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie wymienia zasady chrześcijaństwa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą.
18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. charakteryzuje reformy Dioklecjana. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego przedstawia przyczyny upadku cesarstwa 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III–V w.

			zachodniorzymskie go.	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Odoakra. 	
IV. Europa wczesnego średniowiecza					
19. Bizancjum	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy stroju cesarstwa bizantyjskiego • posługuje się terminem: schizma wschodnia. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim.
20. Świat islamu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii.
21. Narodziny i rozwój państwa Franków	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za panowania Karola Wielkiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rolę Chlodwiga w kształtowaniu się państwa Franków 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden z prekursorów

	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim. 	zjednoczonej Europy.
22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego o Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa). 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III.
23. Powstanie państw w Europie Północnej i Środkowo-Wschodniej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie pierwsze państwa słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli św. św. Cyryl i Metody. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje działalność św. św. Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia dlaczego św. św. Cyryl i Metody są nazywani Apostołami Słowian 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład św. św. Cyryla i Metodego w 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich.

			<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego. 	<p>rozwój kulturalny Słowian</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego. 	
24. Papiestwo i cesarstwo	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy • wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską.
V. Europa rozkwitu i sczyłku średniowiecza					
25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi • wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat • wymienia przykładowych przywódców krucjat. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie • wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne • wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie państwie utworzone przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych • przedstawia rolę zakonów rycerskich. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą • charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty • przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do krzyżowców i chrześcijan • przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych.

26. Przemiany gospodarcze na wsi	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. • posługuje się terminami: dwupółowka i trójpółowka • wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. • wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa • przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki). 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność • przedstawia warunki życia chłopów • wyjaśnia przyczyny kolonizacji. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rolę samorządu wiejskiego • wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII–XIII w. • wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna.
27. Miasta w średniowieczu	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast • przedstawia organizację przestrzeni miejskiej • definiuje termin: lokacja. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia proces powstawania i rozwoju miast • charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze, organizacje rzemieślnicze). 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta • wyjaśnia różnice w organizacji handlu lokalnego i międzynarodowego • przedstawia rolę cechów i gildii. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej • wyjaśnia, czym była Hanza • poprawnie posługuje się terminologią. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swoje decyzje • przedstawia konflikty społeczne w średniowiecznym mieście.
28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej • przedstawia rolę Joanny d’Arc 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu.

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej wyjaśnia termin: schizma zachodnia. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę Jana Husa przedstawia rozwój państwa moskiewskiego. 	<p>Skandynawia, Hiszpania)</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w. 	
29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> definiuje stan przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego wymienia cechy monarchii stanowej wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II poł. XIV w. przedstawia proces kształtowania się stanów wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy wspólne zgrupowań stanowych w Europie XIII–XIV w. ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym a wystąpieniami chłopskimi w XIV w. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego, Jana bez Ziemi i Henryka III ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych.
VI. Polska w X–XIII wieku					
30. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny chrztu Mieszka I przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego. 	<p>siedziby biskupstw i arcybiskupstwa</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego przedstawia skutki przyjęcia chrztu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego. 	<p>pierwszych Piastów</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów. wyjaśnia rolę koronacji 	<p>początkach państwa polskiego.</p>
<p>31. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138 wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje panowanie Władysława Hermana przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem czy regułą w Europie Środkowo-Wschodniej wyjaśnia, co pozwalało Bolesławowi Krzywoustemu na takie sformułowanie postanowień sukcesyjnych.

32. Państwo polskie w dobie rozbitcia dzielnicowego	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców • pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbitcia dzielnicowego. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbitcia dzielnicowego • wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią • przedstawia ekspansje zakonu krzyżackiego w XIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków • przedstawia ekspansję Mongołów • wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami • wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko-krzyżackie.
33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych • wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim • charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim • przedstawia podział społeczeństwa na stany. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim • wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim • przedstawia rolę cechów. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów • przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje • posługuje się poprawnie terminami wymienionymi w celach lekcji. 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII–XIV w.
VII. Polska w XIV–XV wieku					
34. Zjednoczenie Polski	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław 	Uczeń: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy

	<p>Władysław Łokietek w 1320 r.</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Władysława Łokietka. 	<p>Władysława Łokietka</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia pierwsze próby zjednoczenia ziem polskich w II poł. XIII w. 	<p>Łokietek, jednocząc ziemie polskie</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę koronacji w procesie zjednoczenia ziem polskich. 	<ul style="list-style-type: none"> pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo.
<p>35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa wymienia postanowienia przywileju koszyckiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle.
<p>36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia skutki unii w Krewie przedstawia przyczyny i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia innych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody,

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia unii w Krewie wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim wymienia postanowienia przywileju jedlneńsko-krakowskiego. 	<p>Władysława Jagiełły</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia postanowienia unii w Horodle wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka. 	<p>z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich.</p>
37. Polska w późnym średniowieczu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>Nihil novi</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty przedstawia strukturę sejmu walnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakuszanica jest nazywana matką królów przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz.
VIII. Kultura średniowiecza					
38. Kultura umysłowa wieków średnich	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy kultury rycerskiej wymienia przykładowe dzieła 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia cechy kultury średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu w kulturze średniowiecza 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia organizację uniwersytetów 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w

	<p>literatury średniowiecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia gatunki literackie średniowiecza. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia rolę uniwersytetów charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury. 	<p>językach narodowych związanej z kulturą dworską i plebejską.</p>
<p>39. Sztuka i architektura średniowiecza</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe zabytki romańskie wymienia przykładowe zabytki gotyckie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach.
<p>40. Kultura średniowiecznej Polski</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego mówimy o Akademii Krakowskiej i Uniwersytecie Jagiellońskim przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale.

			<ul style="list-style-type: none"> wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską. 		
--	--	--	--	--	--

Klasa 2

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	I. Początki świata nowożytnego				
Nowe perspektywy: odrodzenie	<p>Uczeń: wymienia daty uważane za cezury epoki nowożytnej; wymienia cechy renesansu; przedstawia poglądy Niccolo Machiavellego; przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia, dlaczego różne daty są przyjmowane za początek epoki nowożytnej; wymienia cechy humanizmu; przedstawia poglądy Tomasza Morusa; wymienia cechy literatury renesansu; charakteryzuje człowieka renesansu</p>	<p>Uczeń: charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; charakteryzuje literaturę renesansu; wskazuje różnice między literaturą renesansu a średniowieczną</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie; przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia</p>	<p>Uczeń: porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu</p>
Sztuka renesansu	<p>Uczeń: wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; wymienia przykładowych twórców renesansu</p>	<p>Uczeń: rozpoznaje zabytki architektury renesansowej;</p>	<p>Uczeń: przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w</p>	<p>Uczeń: charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w</p>	<p>Uczeń: przedstawia różnice i podobieństwa architektury renesansowej oraz malarstwa</p>

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła	rozwoju sztuki renesansu	średniowieczu i w renesansie	renesansowego w różnych regionach Europy
Europejczycy odkrywają daleki świat	Uczeń: pokazuje na mapie trasy wypraw Portugalczyków i Hiszpanów oraz obszary przez nich odkryte; wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych	Uczeń: dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie	Uczeń: wymienia przyczyny wielkich odkryć geograficznych, dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże dalekomorskie	Uczeń: charakteryzuje cywilizacje prekolumbijskie; porównuje cywilizacje Majów, Azteków i Inków; ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które stawiano przed odkrywcami	Uczeń: przedstawia działalność księcia Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków
Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	Uczeń: wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; pokazuje na mapie tereny zajęte przez te państwa; przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej	Uczeń: charakteryzuje sposób zajmowania i organizację terenów odkrytych przez Portugalczyków oraz Hiszpanów; wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; wyjaśnia pojęcie rewolucja cen	Uczeń: porównuje organizację terenów zajmowanych przez Hiszpanów i Portugalczyków oraz wyjaśnia przyczyny różnic; wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata	Uczeń: wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków	Uczeń: przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; porównuje wyobrażenia Europejczyków o nieznanym ludach w XV w. i współcześnie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Podział zachodniego chrześcijaństwa	Uczeń: pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu; wymienia postanowienia pokoju augsburskiego	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny reformacji; przedstawia organizację kościołów protestanckich: luterńskiego, kalwińskiego; przedstawia powstanie kościoła anglikańskiego; charakteryzuje przebieg wojen religijnych w Niemczech	Uczeń: przedstawia związki między religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi przyczynami reformacji; porównuje zasady i organizację kościołów protestanckich: luterńskiego i kalwińskiego; przedstawia postulaty powstania chłopskiego w Niemczech	Uczeń: wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w Niderlandach; przedstawia stosunek Marcina Lutra do powstania chłopskiego w Niemczech	Uczeń: porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego
Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	Uczeń: wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; wymienia przykładowe formy działalności jezuitów	Uczeń: wymienia postanowienia soboru trydenckiego; wymienia formy działalności jezuitów; charakteryzuje działalność Świętego Oficjum; wyjaśnia, co to był <i>Indeks Ksiąg Zakazanych</i>	Uczeń: dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; ocenia, które z reform były reakcją na zarzuty protestantów wobec Kościoła katolickiego; charakteryzuje szkolnictwo jezuickie	Uczeń: wyjaśnia, jaki wpływ na różne dziedziny życia miały wyznania protestanckie, np. gospodarkę; przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur	Uczeń: porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego, a także wyjaśnia przyczyny różnic

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Państwo w początkach epoki nowożytnej. Spory mocarstw	Uczeń: wymienia postanowienia edyktu nantejskiego; pokazuje na mapie obszary, które znalazły się pod władzą Habsburgów w XVI w.	Uczeń: przedstawia proces centralizacji władzy państwowej; przedstawia rolę armii w procesie centralizacji władzy	Uczeń: porównuje proces centralizacji władzy na przykładzie Anglii i Francji; wymienia sposoby, w jakie Habsburgowie poszerzali terytorium znajdujące się pod ich władzą	Uczeń: wyjaśnia związek między religijnymi i politycznymi przyczynami wojen religijnych we Francji; przedstawia reakcję Francji i Anglii na wzrost potęgi habsburskiej; charakteryzuje poglądy Jeana Bodina na władzę i ich rolę w procesie centralizacji władzy	Uczeń: charakteryzuje politykę gospodarczą i religijną Filipa II i księcia Alby w Niderlandach
	II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu				
Rzeczpospolita i państwa ościenne	Uczeń: wymienia przyczyny wojny z zakonem krzyżackim; wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); pokazuje na mapie tereny Inflant oraz ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji zakonu kawalerów mieczowych; pokazuje na mapie państwa, w których	Uczeń: wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; wymienia przyczyny i konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami	Uczeń: pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem	Uczeń: wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu realizację tego programu; przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony;	Uczeń: przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	na początku XVI w. panowali Jagiellonowie			ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów	
Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	Uczeń: wymienia uprawnienia sejmu; wymienia postanowienia unii lubelskiej; wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego	Uczeń: przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną;	Uczeń: przedstawia pozycję polityczną szlachty; przedstawia strukturę i sposób obradowania sejmu;	Uczeń wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej;	Uczeń: przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji szlacheckiej
		wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja nihil novi w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej	charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej	wyjaśnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką	
Pierwsi królowie elekcyjni	Uczeń: wymienia postanowienia artykułów henrykowskich; przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji;	Uczeń: przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją;	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana	Uczeń: charakteryzuje elekcję i panowanie Henryka Walezego; wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną	Uczeń: przedstawia stosunki Stefana Batorego z Gdańskiem; charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	pokazuje na mapie tereny przyłączone do Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego	pokazuje na mapie wyprawy Stefana Batorego na Rosję	Batorego i ocenia ich realizację		
Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	Uczeń: wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; wymienia najważniejsze postanowienie konfederacji warszawskiej	Uczeń: wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi liczby ludności w XVI w. w Europie; przedstawia strukturę etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej	Uczeń: porównuje stopień urbanizacji w Europie i Rzeczypospolitej w XVI w.; wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie	Uczeń: porównuje sytuację demograficzną w Europie i Rzeczypospolitej w XVI w.; wyjaśnia, które wyznania protestanckie były popularne w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty	Uczeń: uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty
Gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów	Uczeń: pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejony wydobywania surowców oraz kierunki handlu;	Uczeń: przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej;	Uczeń: wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy;	Uczeń: wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej;	Uczeń: przedstawia sytuację miast w Rzeczypospolitej XVI w.;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia towary eksportowane i importowane przez Rzeczpospolitą; wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego	wymienia grupy, których kosztem szlachta zwiększała areale folwarków; przedstawia pozycję Gdańska w handlu Rzeczypospolitej	przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej; wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę	wyjaśnia przyczyny ograniczeń nakładanych na chłopów przez szlachtę; porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej	ocenia możliwości rozwoju miast w gospo-darce folwarczno-pańszczyźnianej
Kultura złotego wieku	Uczeń: wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz podaje przykłady zabytków; wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła	Uczeń: wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz podaje przykłady zabytków; rozpoznaje budowle renesansowe; przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka życia kulturalnego i naukowego	Uczeń: przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; porównuje poglądy na państwo oraz społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego i Stanisława Orzechowskiego	Uczeń: charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; ocenia rolę fundacji Zamościa przez Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej epoki odrodzenia	Uczeń: przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim
	III. Europa w XVII wieku				
„Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	Uczeń: wymienia przykładowe kompetencje monarchy;	Uczeń: wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji;	Uczeń: wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i	Uczeń: przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej;	Uczeń: przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	definiuje pojęcia: merkantylizm i racja stanu	wyjaśnia, na kim opierał się monarcha, wprowadzając absolutyzm	ujednoczenia państwa francuskiego; charakteryzuje politykę gospodarczą Francji	charakteryzuje znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu francuskiego	
Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	Uczeń: wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.	Uczeń: wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; wymienia przyczyny i skutki chwalebnej rewolucji;	Uczeń: przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów;	Uczeń: przedstawia relacje pierwszych Stuartów ze społeczeństwem;	Uczeń: wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii „król panuje, ale nie rządzi”;
		wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.	wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.	przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej i po jej zakończeniu; przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii, a także wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.	porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejmu polskiego (koniec XVI w.)
Wojna trzydziesto-letnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które	Uczeń: wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej;	Uczeń: wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne;	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób wojna trzydziestoletnia dotknęła ludność cywilną;	Uczeń: wyjaśnia związki między przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny trzydziestoletniej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	zaszły na mocy pokoju westfalskiego	wyjaśnia, dlaczego Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów	przedstawia układ sił w Europie po wojnie trzydziestoletniej	charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.	przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów
Kultura europejska w XVII w.	Uczeń: definiuje pojęcia: racjonalizm i empiryzm; wymienia cechy architektury baroku i podaje przykłady zabytków; wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła	Uczeń: wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykłady zabytków; rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła	Uczeń: porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w. przedstawia literaturę i muzykę doby baroku	Uczeń: porównuje różne nurty w sztuce baroku; przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku	Uczeń: przedstawia osiągnięcia naukowe i wynalazki XVII w.
	IV. Rzeczpospolita w dobie wojen XVII w.				
Konflikty Rzeczypospolitej w 1. połowie XVII w.	Uczeń: pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.;	Uczeń: pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I połowie XVII w.;	Uczeń: charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją;	Uczeń: ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami;	Uczeń: porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego
	pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I połowie XVII w.;	pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-	przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami rosyjskimi;	przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w	

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.	szwedzkich w I połowie XVII w.; wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I połowie XVII w.; wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I połowie XVII w.	charakteryzuje wojsko Rzeczypospolitej	I połowie XVII w. i ich wpływ na postanowienia zawieranych rozejmów; wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny Rzeczypospolitej z Turcją	
Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w 2. połowie XVII w.	Uczeń: pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II połowie XVII w.	Uczeń: wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; wymienia przyczyny wojny z Rosją w II połowie XVII w.	Uczeń: przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; wymienia postanowienia ugód z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków	Uczeń: ocenia, która z ugód dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację; ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej	Uczeń: wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów
Rzeczpospolita i Szwecja: potop szwedzki	Uczeń: pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; wymienia przyczyny potopu szwedzkiego	Uczeń: charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; wymienia sojuszników Rzeczypospolitej w trakcie potopu szwedzkiego	Uczeń: przedstawia postanowienia układu w Radnot; przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia	Uczeń: ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej, biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne;	Uczeń: porównuje postępowanie Janusza Radziwiłła i Stefana Czarnieckiego wobec Szwedów; ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			traktatów welawsko-bydgoskich; wymienia postanowienia pokoju w Oliwie	ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych	uważany za patriotę, a przez kogo – za zdrajcę
Rzeczpospolita i Turcja. Wiktoria wiedeńska	Uczeń: pokazuje na mapie obszary zajęte przez imperium osmańskie;	Uczeń: wymienia przyczyny wojen z Turcją w II połowie XVII w.;	Uczeń: porównuje postanowienia traktatu w Buczaczu i rozejmu w Żurawnie;	Uczeń: przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją;	Uczeń: daje przykłady przedstawięcia wiktorii wiedeńskiej w literaturze i sztuce
	pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II połowie XVII w.	pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II połowie XVII w. (traktat w Buczaczu, rozejm w Żurawnie, pokój w Karłowicach)	charakteryzuje ustrój i sytuację religijną w imperium osmańskim	ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa	
Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa	Uczeń: wymienia przykładowe gospodarczo-społeczne skutki XVII-wiecznych wojen dla Rzeczypospolitej; wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów	Uczeń: charakteryzuje sytuację majątkową magnaterii; przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji	Uczeń: przedstawia reakcję szlachty na reformy ustrojowe proponowane przez Wazów; wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej;	Uczeń: wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie; ocenia, czy w II połowie XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej;	Uczeń: wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł wspierać projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy i w jaki sposób mógł to robić

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			wymienia przyczyny zawarcia unii brzeskiej i jej postanowienia	przedstawia zależności między demograficznymi i gospodarczymi skutkami XVII-wiecznych wojen dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski	
Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.	Uczeń: wymienia cechy architektury baroku i podaje przykłady zabytków z terenu Rzeczypospolitej; wymienia cechy sarmatyzmu	Uczeń: wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykłady zabytków z terenów Rzeczypospolitej; rozpoznaje budowle barokowe z terenów Rzeczypospolitej; wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku, i przykładowych twórców	Uczeń: przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz jego twórców	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty	Uczeń: ocenia, w jakim stopniu <i>Nowe Ateny...</i> księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.
	V. Europa i świat w XVIII w.				
Postęp techniczny i przemiany gospodarcze w XVIII stuleciu	Uczeń: wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.;	Uczeń: wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.;	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego w Wielkiej Brytanii najwcześniej doszło do przemian	Uczeń: ocenia metody stosowane przez Edwarda Jennera w czasie prac nad szczy-pionką;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia wynalazki XVIII-wieczne	wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa; wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego	demograficzny w XVIII w.; wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a rewolucją przemysłową; wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.	gospodarczych na szeroką skalę; przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi; wyjaśnia, kim byli luddyci i jaki był cel ich działania	przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.
Oświecenie w Europie	Uczeń: wymienia idee oświecenia; przedstawia poglądy Monteskiusza; wymienia cechy kultury klasycystycznej	Uczeń: wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; przedstawia poglądy Jeana-Jacques'a Rousseau; podaje definicję absolutyzmu oświeconego	Uczeń: wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej	Uczeń: przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; przedstawia rolę <i>Encyklopedii...</i> i salonów filozoficznych w rozwoju myśli oświeceniowej; charakteryzuje absolutyzm oświecony	Uczeń: przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je pro-wadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia; przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	<p>Uczeń: wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji</p>	<p>Uczeń: dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; przedstawia rolę Petersburga; wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach kontynuowała ona reformy Piotra I</p>	<p>Uczeń: przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; wyjaśnia, na czym polegał proces europeizacji Rosji podjęty przez Piotra I; przedstawia przebieg i skutki wojny północnej</p>	<p>Uczeń: charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; wyjaśnia, na czym polegała i jaką miała genezę idea Moskwy jako trzeciego Rzymu; uzasadnia, że mimo prze-pro-wadzanych reform w przypadku Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy, a Katarzyna II – Semiramidą Północy</p>
Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	<p>Uczeń: wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; pokazuje na mapie zasięg ekspansji terytorialnej Prus</p>	<p>Uczeń: dzieli reformy przeprowa-dzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; wyjaśnia, które reformy w Prusach były związane z ich ekspansją terytorialną; charakteryzuje politykę józefinizmu</p>	<p>Uczeń: przedstawia cele wprowa-dzania poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarszej; przedstawia wzrost pozycji Prus na arenie międzynarodowej w XVIII w.</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.; wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy</p>	<p>Uczeń: porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; wyjaśnia, co było przyczyną różnic</p>

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Powstanie Stanów Zjednoczonych Ameryki	<p>Uczeń: wymienia przyczyny wojny o niepodległość; pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew; wymienia federalne organy władzy i ich przykładowe kompetencje</p>	<p>Uczeń: przedstawia organizację kolonii angielskich w połowie XVIII w.; przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje wzajemne relacje między nimi</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią; przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i></p>	<p>Uczeń: charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych; przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych</p>	<p>Uczeń: prezentuje sylwetki ojców założycieli</p>
Naród przeciw królowi. Rewolucja francuska	<p>Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia postanowienia <i>Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela</i>; wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.;</p>	<p>Uczeń: dzieli przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; przedstawia rolę klubów politycznych;</p>	<p>Uczeń: wskazuje przykładowe związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;</p>	<p>Uczeń: wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej;</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia kręgi cywili-zacyjne, z których wywodziła się część z tych symboli</p>

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia przyczyny wojny z Austrią; wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej	wymienia symbole Wielkiej Rewolucji Francuskiej; przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki	wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789–1790; przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuante; przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją	wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789–1790; wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej	
Francja republiką	Uczeń: wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu	Uczeń: wymienia przyczyny zamachu termidoriańskiego; wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji Francuskiej	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła katolickiego, a także wyjaśnia, w czym się on przejawiał;	Uczeń: przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; przedstawia związek między dokumentami wydawanymi w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji;	Uczeń: interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej	ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej	
	VI. Rzeczpospolita w XVIII wieku				
Rzeczpospolita w dobie unii polsko-saskiej	Uczeń: wymienia postanowienia sejmu niemego;	Uczeń: przedstawia przebieg elekcji Augusta II;	Uczeń: przedstawia przykłady ingerowania Szwecji i Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej;	Uczeń: charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II;	Uczeń: wyjaśnia, czy w I połowie XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować
	wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej	przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej	porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia	przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I połowie XVIII w.	Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych
Próby reform i pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego; wymienia prawa kardynalne;	Uczeń: wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i dlaczego;	Uczeń: przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało na jej stanowisko;	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej;	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; wyjaśnia, dlaczego Francja i Turcja wspierały Polaków przeciw Rosji

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru</p>	<p>wymienia przyczyny konfederacji barskiej; przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych</p>	<p>wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; przedstawia skutki konfederacji barskiej</p>	<p>przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; ocenia, które z państw zaborczych odniosło największe korzyści z rozbioru</p>	
<p>Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń: przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I połowie XVIII w.; przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców</p>	<p>Uczeń: wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II połowie XVIII w.; przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych</p>	<p>Uczeń: charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej; charakteryzuje postawę oświeconego sarmatyzmu na tle epoki</p>	<p>Uczeń: przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury</p>
<p>Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej</p>	<p>Uczeń: wymienia przykłady działania Rady Nieustającej;</p>	<p>Uczeń: przedstawia strukturę Rady Nieustającej; charakteryzuje sytuację międzynarodową</p>	<p>Uczeń: wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca;</p>	<p>Uczeń: przedstawia okoliczności uchwalenia ustawy o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w</p>	<p>Uczeń: ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego</p>

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów; wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja; pokazuje na mapie tereny, które Rzeczpospolita utraciła w wyniku II rozbioru	Rzeczy-pospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; wymienia postanowienia ustawy o miastach i Konstytucji 3 maja; wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu Wielkiego; wymienia przyczyny i skutki konfederacji targowickiej	wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na Sejmie Czteroletnim; wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; wymienia przyczyny podpisania konfederacji targowickiej i jej przywódców	funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; przedstawia przebieg konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3 maja; przedstawia okoliczności II rozbioru Rzeczy-pospolitej; wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski, przystępując do Targowicy	przyniosły oczekiwane przez króla efekty

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	Uczeń: wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; pokazuje na mapie podział Rzeczypospolitej w wyniku III rozbioru	Uczeń: wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej	Uczeń: charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po II rozbiorze; wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem, jak najszerszych kręgów społecznych; przedstawia okoliczności III rozbioru Rzeczypospolitej	Uczeń: przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; przedstawia stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego; przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej	Uczeń: porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej
VII. Epoka napoleońska					
Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen napoleońskich i miejsca decydujących bitew; pokazuje na mapie państwa, które znalazły	Uczeń: wymienia postanowienia konstytucji wprowadzającej konsulatu we Francji; przedstawia, w jaki sposób Napoleon	Uczeń: charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie konsulatu i cesarstwa; przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę	Uczeń: charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie dyktatoratu; wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonapartego;	Uczeń: wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych okresów kariery Napoleona Bonaparte; wymienia kręgi cywilizacyjne, z których wywodziła się część z nich

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	<p>się w strefie wpływów Francji; pokazuje na mapie Związek Reński; wymienia przykładowe postanowienia kodeksu prawa cywilnego, zwanego <i>Kodeksem Napoleona</i></p>	<p>wprowadził cesarstwo we Francji; wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych</p>	<p>Napoleona wobec państw zależnych; wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii</p>	<p>wyjaśnia, jakie były cele działań Napoleona wobec Wielkiej Brytanii i co na nie wpływało; ocenia skuteczność blokady kontynentalnej</p>	
Napoleon a sprawa polska	<p>Uczeń: wymienia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego; pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego</p>	<p>Uczeń: porównuje działania Izabeli Czarторыńskiej i Stanisława Staszica zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego; przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami</p>	<p>Uczeń: wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości pod zaborami i na emigracji; przedstawia wpływ haseł rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków</p>	<p>Uczeń: charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w wojnie z Prusami w latach 1806–1807; przedstawia koncepcję Adama Czarторыńskiego odbudowy państwa polskiego</p>	<p>Uczeń: porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czarторыńskiego w celu odzyskania przez Polaków niepodległości</p>

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
Księstwo Warszawskie	Uczeń: pokazuje na mapie obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.;	Uczeń: wymienia postanowienia konstytucji Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: przedstawia okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: wskazuje wzorce francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego;	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski;
	pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku Napoleona lub w sojuszu z Napoleonem w Hiszpanii i z Austrią	wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego	przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim	przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią; ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków	wyjaśnia wyrażenie „bajońskie sumy” w czasach Księstwa Warszawskiego i współcześnie
Upadek Napoleona	Uczeń: wymienia przyczyny wojny Napoleona z Rosją w 1812 r.; pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona	Uczeń: przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tylży; przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona	Uczeń: przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; porównuje sytuację Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.	Uczeń: ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy; wymienia zmiany wprowadzone przez Napoleona, które przetrwały jego upadek